

Angelo Tijssens

Het einde van de straat

ROMAN

B&L

I'm, I'm simply saying that life, uh... finds a way.

— Dr. Ian Malcolm in *Jurassic Park*

Nobody sees a flower – really – it is so small it takes
time – we haven't time – and to see takes time, like to
have a friend takes time.

— Georgia O'Keeffe

Wat gebeurt er?

Wacht even.

Ik versta je niet.

Ik kijk in de richting van de boom, enkele andere mensen in het park doen hetzelfde. Het miezert al dagen, alles is zompig en toch zijn er best veel wandelaars die tussen de plassen op het halfverzopen grindpad laveren. Een jogger vertraagt, ziet ons staan kijken en kijkt ook en ziet het niet meteen. Ik zet enkele stappen dichterbij. Drie jongemannen staan paniekerig rond een vierde. Die ligt op de grond, de benen in een vreemde hoek, zijn neus, mond, oogkas: bloedend. Ze proberen hem overeind te helpen maar hij beweegt niet. Zijn grijze shirt is wat omhooggeschoven, ik zie een streep buik op en neer gaan. Ik denk: hij ademt en ik denk: ze moeten hem laten liggen. Ik merk dat ik mijn stem verhef en roep dat ze hem moeten laten liggen. Meteen beginnen zijn vrienden druk te gesticuleren, ze praten in een taal die ik niet begrijp en ik hoor hoe de natte jogger zegt dat ze een ambulance moeten bellen. Number? Number, number zegt een van de drie en hij toont mij zijn telefoon. Ik zeg wacht even.

Wat? Wat gebeurt er?

Ik had al de hele middag gewacht op dit telefoontje. Vier berichten had ik al gestuurd, die hij allemaal had gelezen. Simpele vragen, wanneer hij zou thuis zijn of wanneer hij naar huis zou rijden want ik was in de stad en ik ging verf kopen en misschien konden we samen rijden en of hij nog moest eten als hij thuis kwam. Daarna, als laatste, een eenzaam vraagteken, de krullende kapstok om mijn frustratie aan op te hangen, mijn onbeantwoorde vragen, zijn onverschilligheid. Nu, uren na mijn laatst verzonden teken, belt hij terwijl ik knik naar de jogger, die herhaalt dat er een ambulance moet worden gebeld.

Ik bel je terug, zeg ik, bel het noodnummer en ik vertel dat ik in het stadspark ben, aan de rand van de vijver – er is een ambulance nodig – aan de rand van de vijver aan de kant van de helling om naar de brug te gaan. Er is een man uit een boom gevallen, ja, hij ademt, ja. Zijn buik beweegt. De rustige stem aan de andere kant van de lijn laat weten dat er een ziekenwagen onderweg is. Ambulance zegt iemand en opnieuw proberen zijn vrienden om de man rechtop te zetten, tevergeefs, hij is een lappenpop en ondertussen drupt het bloed langs zijn kin, de rand van zijn grijze shirt wordt almaar donkerder – de kleur van kersenvlekken. Ik herhaal: laat hem, laat hem liggen, er is een ambulance onderweg. Misschien is zijn nek gebroken – zijn benen sowieso – of er is een wervel geraakt. Niets doen is de beste optie, nu.

Er zijn nog meer wandelaars die halt houden, een moeder met een tweeling in een buggy, een tweede jogger die naar het tafereel kijkt en dan naar mij en zegt: hij is uit die boom gevallen. Ik zeg dat ik dat ook denk en dan plots daagt het me dat ik een doffe plof hoorde, een kort hu, alsof alle lucht in één keer uit een borstkast werd geduwd, hu, de aarde die een borstbeen, een schedel, knieën, handen vol vochtig gras raakte. Het probleem is niet de val, het probleem is het moment waarop de val stopt en het jonge lijf de grond raakt. Ik kijk naar boven. De kale takken van de boom zijn bemost. Het is prachtig, het soort mos waarin je een familie eekhoorns zou zien nesten in een kinderfilm en in de verte hoor ik de sirene al. Naast mij fluistert iemand luid dat hij dood is. Ik denk het, zegt een tweede. Ik reageer niet. Ik ben er en ik ben er niet.

Een deel van het veld achter ons is afgezet met rood-wit gestreept plastic lint. Het gras, dat een hele zomer droogte, rennende kinderen, zonnebaders, picknicks, voetbal-, handbal-, honkbal- en cricketwedstrijden faciliteert, wordt herzaaid. Zo staat het er. Herzaaid.

In de verte blaft een hond, ik kijk op en ik zie hoe het baasje, een man met een baseballpet, aan de lei-band rukt.

Ze zijn er bijna, zeg ik tegen niemand in het bijzonder en ik kijk naar de jongeman, zijn jukbeenderen vol inmiddels halfgestold bloed. Dan, heel even: een oog

dat wegdraait, alsof hij probeert naar binnen te kijken, om te zien wat er gebeurd is, hoe hij hier terecht is gekomen op de wakke grond in dit natte park. Een van zijn vrienden steekt een sigaret op en een tweede steekt zijn hand uit, krijgt er ook een en nu staan ze met z'n tweeën te roken terwijl de derde met zijn voet de vierde tegenhoudt, om te vermijden dat hij als een bal van de helling het water in rolt. Wanneer de ambulance arriveert en de nog groter geworden groep mensen zich langzaam opent, beginnen de mannen te discussiëren. Ik denk: ze willen het verhaal aanpassen, ze willen niet vertellen dat ze allemaal, een voor een, in de boom klommen en dat deze, aangeschoten, uitgleed op dat mos en dat hij nu hier ligt. Terwijl ik opnieuw naar boven kijk herinner ik me, in een flits, het kan ook verzonnen zijn, dat ik iets zag daarnet, toen ik het park inwandelde, vanuit mijn ooghoek, in de kruin van de boom, net voor het hu. Hij zal het geweest zijn. Ik zie hoe de ambulanciers de pols checken, hoe ze meteen aan het werk gaan, gedecideerd, alsof dit voor hen de normaalste zaak van de wereld is, deze jongeman die op de aarde viel. Ze weten wat ze doen en ik weet niet wat gedaan. Ik blijf hier staan, misschien heeft iemand een verklaring nodig? Ik heb nu eenmaal de hulpdiensten gebeld, misschien wil iemand nog iets weten. Twee van de drie vrienden staan er wat verloren bij. De derde, die op dit moment in de weg staat (de ambulanciers zorgen er nu voor dat zijn vriend niet wegrolt) staat plots naast mij, hij biedt me een sigaret aan. Ik bedank hem, hij geeft me

ook vuur. Ik zie groene vegen op de mouw van zijn jasje en ik denk: jij had daar kunnen liggen. Ik kijk hem aan, terwijl de rook tussen ons verschijnt en ik zie: hij denkt hetzelfde. Hij knikt, dankt me, denk ik, groet me en ik knik terug. Daarna draait hij zich om en wandelt weg. Dan pas zie ik dat de andere twee dat ook doen. Een van hen heeft mosgroene vlekken op de achterkant van zijn grijze joggingbroek en ik kijk naar de vierde, die nu zuurstof krijgt toegediend en op de brancard wordt gelegd. Meteen is het trio tien, vijftien meter verder, voorbij de struiken die net in bloei staan, de hoek om en verdwenen.

Een fietser vertraagt en kijkt naar de mensen die kijken en dan naar de jongen op de brancard. Ze hebben zijn shirt opengeknipt, hij heeft een tatoeage op zijn borst. Mooi, denk ik en ik kijk rond en zie dat niemand erbij stilstaat dat die drie weg zijn. Moet ik iets zeggen? Is dat verdacht? Ze hebben mijn nummer, ze kunnen me bereiken als ze dat zouden willen. Een iep, denk ik, hij viel uit een iep. De vogels in de bomen roepen dat die bomen hen toebehoren: onze takken, ons mos. Ik voel mijn telefoon trillen in mijn hand en zie de foto van zijn hoofd in het licht van die ochtend.

Wat gebeurt er?

Ik zie hoe de ambulance in stilte het park uitglijdt. De wandelaars wandelen verder, ze hebben iets om straks, in de warmte en met droge kleren aan, over te

praten. Ik heb het zien gebeuren – ik hoorde het, hu, wat een idioot plan ook om in een boom te klimmen in dit weer. Ze hebben het gras herzaaid.

Er viel een jongen uit een boom, zeg ik en hij zegt dat hij een vergadering in moet maar we hebben het er nog over. Over de jongen? Neen, zegt hij. Ah, ja, natuurlijk, zeg ik, ik was het helemaal vergeten en hij zegt dat hij nog geen idee heeft wanneer hij thuis is, hij stuurt wanneer hij vertrekt oké, en ik vraag of hij nog moet eten of ik iets moet klaarzetten, waar heb je zin in en hij zegt dat hij nu echt moet gaan oké bye bye.

Ik hoor geen sirenes. Het is dus niet dringend, denk ik. Het is niet dringend. Of hij is dood.

II

Het is lang geleden dat ik in deze winkel was. Het ruikt er nog steeds hetzelfde, naar terpentijn en koffie. De studenten van de academie aan de overkant van de straat komen er om verf en borstels, doeken, potloden en bladgoud. Er staat meestal een van die studenten achter de kassa, om de opleiding (de verf, de klei, borstels, doeken, het bladgoud en de hele kliiek) te betalen. De eigenaars zijn al decennia niet achter de kassa van hun winkel gezien. Er wordt gezegd dat ze enkel verschijnen als de politie moet worden gebeld, als er iemand betrapt wordt op winkeldiefstal. Ze duiken wel elk jaar op bij de tentoonstelling van de eindwerken. Dan kopen ze hun eigen verf en doeken voor een kleine meerprijs terug en het werk verdwijnt in hun collectie. Zo verzamelden ze werk van iedere student die volgden hen tot De Groten zou gaan behoren. Die laten ze aan niemand zien, misschien is het hun pensioenplan: genoeg talent kopen om ooit te kunnen verkopen. Of ze omringen zich met schoonheid, met de onaffe blikken op de wereld die ze zelf amper begrijpen.

Ook nu weer staat er achter de toonbank met de dure pennen een jong meisje. Ze heeft een piercing tussen de ogen, net boven de neusbrug. Daardoor kijkt ze de hele tijd wat scheel, ook wanneer ze me begroet alsof ik een nieuwe klant ben. Uit gewoonte wil ik mijn

rugzak aan de kassa achterlaten, maar ik heb er geen bij me. Er wordt veel gestolen in de winkel en nu ik naar de prijzen van de olieverf kijk, weet ik ook waarom.

Een tijdlang heb ik wolken geschilderd. Grote doeken, altostratus, altocumulus, cirrocumulus, bijna doorzichtige wolken, waar de zon of de maan nog net doorheen schemert, veel verf, veel tijd.

Van waar je ook kijkt, de kleuren, de vormen zullen anders zijn, alles wat je ziet is de hele tijd in beweging. Zo wordt het haast onmogelijk om een moment te vatten, het moment drijft voorbij. Je liegt altijd een beetje, je moet je herpositioneren, het perspectief aanpassen om alles in dat ene beeld te krijgen, in de hoop dat het publiek zou zeggen: ja, dat is nu een wolk. Liegen om dichterbij de waarheid te komen.

Urenlang lag ik op mijn rug in het gras, op de oude binnentuin van de academie, turend naar boven. Melkwitte inktvlekken op hemelsblauw papier. Een spinnende poes, een smeltend kasteel, een diplodocus, een fallus: zeg me wat je in de wolken ziet en ik zeg je wie je bent.

Een medestudent had voor een project ooit kasseien nagemaakt in brood, perfect beschilderd zodat ze zouden lijken op de stenen uit de straten rond de school. Dezelfde soort stenen die bij betogingen makkelijk uit de grond te halen zijn om auto's, oproerpolitie en

bushaltes mee te bekogelen. Na enkele weken begonnen de dingen te schimmelen, wat prachtig was, maar nog enkele weken later waren de stenen grijs-groene hopen schimmels en omdat het in dat laatste semester, daar in de ateliers onder het dak waanzinnig warm kon worden, vulde alles zich met vliegen. Een andere student had vijftien elektrische insectenverdelgers opgehangen en had die de dag van de jurering allemaal tegelijk in het stopcontact gestoken. Vanop zijn telefoon speelde hij songs uit de jaren zestig op halve snelheid. Hij kreeg er het hoogste cijfer van de klas voor, terwijl hij in de voorafgaande maanden vrijwel dagelijks iets anders geprobeerd had, niets leek te lukken. Ik toonde mijn wolken en de jury loofde mijn techniek. Ik kon wel janken. We probeerden allemaal om ergens bij te horen, terwijl we nergens echt thuiskwamen, niet daar, niet in het werk. Niet in de cafés waar we na schooltijd praatten over het systeem en over de docenten, over de wereld en over elkaar. Niet in het werk dat ik zelf maakte. De zoektocht naar een stem, naar iets dat werkelijk van mij was, die had ik opgegeven. Het zou wel gebeuren, het zou me overvallen, plots zou ik het zien. Perspectieftekenen kan iedereen leren, maar kijken, dat is iets anders. Niemand wil geroemd worden vanwege techniek.

Ik droom nog soms van dat atelier, van de blikken van de jury die naar mijn hemels keken. Even vaak droom ik dat ik zweef. Enkele centimeters boven de grond, over stoepranden en sluikestort, lege blikjes,